

2R212-2

गुजरात युनिवर्सिटी, अमदावाद – 380009 (गुजरात)
GUJARAT UNIVERSITY, AHMEDABAD – 380009 (GUJARAT)
(Re-Accredited Grade B +, By NAAC)

संस्कृतविभागः
DEPARTMENT OF SANSKRIT

पाठ्यक्रमः
SYLLABUS

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM
B.A. (SANSKRIT)
(SEMESTER SYSTEM)

EMPLIMENTATION FROM JUNE, 2017
(Mating of the Board of Studies in Sanskrit, Gujarat University, Ahmedabad.
Hold on 22th December 2016)

B.A. (Sanskrit) New Course
Year – 2017-2018
Gujarat University, Ahmedabad
ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ - 380009 (ગુજરાત)

SEMESTER – 1 B.A. (SANSKRIT) First Year – સેમિસ્ટર – 1, બી.એ. (સંસ્કૃત) પ્રથમવર્ષ
1.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE - 101	3	1	4	શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા - 1
C.C. - 101			Self study	Units: 1. શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (અધ્યાય 1 તથા 2 અધ્યાયમાંથી આત્માની અમરતા (શ્લોક 11થી 30) અને સ્થિતપ્રજ્ઞનાં લક્ષણો (શ્લોક 54થી 72) 2. શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (અધ્યાય 3 તથા 4) 3. શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (અધ્યાય 5 તથા 6) 4. ગીતાસ્વાધ્યાય (નિયતશીર્ષક) (Self study) 1. ગીતાનું મનોવિજ્ઞાન. 2. ગીતામાં પારિવારિક પ્રબંધનનું સ્વરૂપ. 3. ગીતાની દૃષ્ટિએ સામાજિક પ્રબંધનની પ્રક્રિયા. 4. માનવધર્મ તરીકે ગીતાના વિચારો. (જેમ કે, સ્વધર્મ નિધનં શ્રેયઃ અને સાત્ત્વિક આહાર વગેરેની વાતો દરેક માનવ સાથે સંબંધ છે.)

2.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE-102	3	1	4	સંસ્કૃતરૂપકમ્ (Sanskrit Drama) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્
C.C.102			Self study	Units: 1. નાટ્યકાર ભાસ અને સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (પ્રથમઃ અઙ્કઃ) 2. સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (દ્વિતીય-તૃતીય-ચતુર્થાઙ્કાઃ) 3. સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (પચ્ચમ-ષષ્ઠાઙ્કાઃ) 4. સંસ્કૃત-નાટકનાં લક્ષણો, ઉત્પત્તિ અને વિકાસ (Self study)

3.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elevtive (1) - 101	3	1	4	શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા - 1
E.C - 1 -101			Self study	Units: 1. શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (અધ્યાય 1 તથા 2 અધ્યાયમાંથી આત્માની અમરતા (શ્લોક 11થી 30) અને સ્થિતપ્રજનાં લક્ષણો (શ્લોક 54થી 72) 2. શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (અધ્યાય 3 તથા 4) 3. શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (અધ્યાય 5 તથા 6) 4. ગીતાસ્વાધ્યાય (નિયતશીર્ષક) (Self study) 1. ગીતાનું મનોવિજ્ઞાન. 2. ગીતામાં પારિવારિક પ્રબંધનનું સ્વરૂપ 3. ગીતાની દૃષ્ટિએ સામાજિક પ્રબંધનની પ્રક્રિયા. 4. માનવધર્મ તરીકે ગીતાના વિચારો. (જમ કે, સ્વધર્મ નિધન શ્રેયઃ અને સાત્ત્વિક આહાર વગેરેની વાતો દરેક માનવ સાથે સંબંધ છે.)

અથવા

4.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elevtive (1) - 101	3	1	4	સંસ્કૃતસાહિત્યનો ઇતિહાસ (History of Sanskrit Literature)
E.C -1-101			Self study	Units: 1. વેદસંહિતાઓનો પરિચય 2. બ્રાહ્મણગ્રન્થોનો પરિચય 3. વેદાંગસાહિત્યમાંના શિક્ષા અને કલ્પશાસ્ત્રનો પરિચય 4. વેદાંગ સાહિત્યમાંના વ્યાકરણ અને નિરુક્ત શાસ્ત્રનો પરિચય (Self study)

5.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elevtive (1) -102	3	1	4	સંસ્કૃતરૂપકમ્ (Sanskrit Drama) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્
E.C. -1-102			Self study	Units: 1. નાટ્યકાર ભાસ અને સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (પ્રથમઃ અઙ્કઃ) 2. સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (દ્વિતીય-તૃતીય-ચતુર્થાઙ્કઃ) 3. સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (પચ્ચમ-ષષ્ઠાઙ્કૌ) 4. સંસ્કૃત-નાટકનાં લક્ષણો, ઉત્પત્તિ અને વિકાસ (Self study)

OR / अथवा

6.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elevtive (1) - 102	3	1	4	Sanskrit Drama (भगवदज्जुकीयम्) वैकल्पिक
E.C. - 1-102			Self study	Units: 1. भगवदज्जुकीयम् (मूलानुवाद) 2. भगवदज्जुकीयम् (पात्रालेखन तथा संदर्भ) 3. भगवदज्जुकीयम् (आध्यात्मिक अर्थघटन, सांस्कृतिक अध्ययन तथा हास्यरसनुं निरूपण) 4. संस्कृतना प्रमुख प्रहसनोनो परिचय (Self study)

7.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elevtive (2) - 101	3	1	4	प्राणिकथाओ (Prani-katha) पञ्चतन्त्रम् (मूलानुवाद-नियतांशः) काकोलूकीयम् (निर्णय सागर प्रेसनी आवृत्ति)
E.C-2-101			Self study	Units: 1. पञ्चतन्त्र-काकोलूकीयमांथी 1 थी 3 कथाओ. 2. पञ्चतन्त्र-काकोलूकीयमांथी 4 थी 6 कथाओ. 3. पञ्चतन्त्र-काकोलूकीयमांथी 7 थी 9 कथाओ. 4. संस्कृत नीतिकथाओनो उद्भव अने विकास. (Self study)

8.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Foundation course - 101	1	1	2	आदिकाव्यम् रामायणम् (Adi-kavya)
F.C. 101			Self study	Units: 1. वाल्मीकिना रामायणनो परिचय 2. रामायण-प्रतिबिम्बित कुटुम्ब जीवन 3. तुलसीकृत-रामचरितमानसनो परिचय 4. अन्यभाषामां रचायेली रामकथाओ (Self study) (कम्ब, आध्यात्म जेवी प्रसिद्ध रामकथाओना संदर्भ)

9.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Compulsory Sanskrit 101	2	NIL	2	भर्तृहरिकृतम्. नीतिशतकम् (नियतांशः) (Selected verses from the Neetishataka) (सं.- प्रा.श्रीदाभोदर धर्मानन्द कोसम्भीना पाठना अनुसार)
COPM.SANS			Self study	Units: 1. नियत 15 श्लोको (1 थी 15) 2. नियत 15 श्लोको (16 थी 30) 3. नियत 15 श्लोको (31 थी 45) 4. नियत 15 श्लोको (46 थी 60) (Self study) 0.निर्धारित श्लोकोनी सूचि नीचे आपवामां आवी छे. 0.अनुवाद संदर्भे आ श्लोकोनो भावानुवाद अपेक्षित छे.

नीतिशतकम् निर्धारित श्लोको			
युनिट -1			
क्रम	ग्रन्थस्थ श्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	3	प्रसह्य मणिमुद्धरेत्	मूर्खजन उपहास
2	4	लभेत् सिकतासु	मूर्खजन उपहास
3	9	विपदि धौर्यम्	महात्मा लक्षण
4	10	निन्दन्तु नीतिनिपुणाः	धीरपुरुष लक्षण
5	15	मनसि वचसि	सज्जन लक्षण
6	16	इतः स्वपिति	महापुरुष लक्षण
7	28	सम्पत्सु महताम्	महापुरुष लक्षण
8	41	नमत्वेनोन्नमन्तः	सत्पुरुष लक्षण
9	49	वाञ्छा सज्जनसंगमे	उत्तमपुरुषना गुण
10	51	तृष्णां छिन्धि	सदाचरण उपदेश
11	65	रत्नेर्महार्हेः तुतुषुर्न	धीरत्व वर्णन
12	78	प्रदानं प्रच्छन्नम्	सज्जन लक्षण
13	80	भवन्ति नम्राः तरवः	परोपकारीनुं लक्षण
14	81	पद्माकरं दिनकरः	परोपकारीनुं लक्षण
15	94	वहति भुवनश्रेणीम्	महापुरुषनुं चरित्र

नीतिशतकम् निर्धारित श्लोको			
युनिट - 2			
क्रम	ग्रन्थस्थ श्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	7	परिक्षीणः कश्चित्	समयनी बलवता
2	11	हर्तुर्याति न गोचरम्	विद्याप्रशंसा

3	13	क्षुत्क्षामोऽपि	सत्त्ववान् प्रकृति
4	18	क्वचिद् भूमौ शय्या	संकल्पवान् व्यक्तित्व
5	20	नमस्यामो देवान्	कर्मनी महता
6	39	कुसुमस्तबकस्येव	सत्त्ववान् प्रकृति
7	43	अम्भोजिनीवन...	सत्त्ववान् प्रकृति
8	44	खल्वाटो ...	दुर्भागी माणस
9	45	नैवाकृतिः	कर्मनी महता
10	59	नेता यत्र बृहस्पतिः	दैवनी प्रबळता
11	69	यद्धात्रा निजभाल....	भाग्यनी बलवता
12	86	यदचेतमनोऽपि	तेजस्वी पुरुषनुं लक्षण
13	91	विद्या नाम नरस्य	विद्यानुं महत्व
14	96	परिवर्तिनि संसारे	व्यावहारिक उपदेश
15	98	सिंहः शिशुरपि	सत्त्ववान् माणसनी प्रकृति

नीतिशतकम् निर्धारित श्लोको			
युनिट - 3			
क्रम	ग्रन्थस्थ श्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	5	शशी दिवसधूसरो...	प्रकृति-क्रम अने माणसनी रुचि
2	6	मणि शाणोल्लीढ...	प्रकृति-क्रम अने माणसनी रुचि
3	21	दौर्मन्व्यात् ..	विनाशना कारणो
4	22	जाड्यं हीमतिः...	गुणद्वेषी वर्णन
5	23	जातिर्यातु रसातलम्	लोभीपुरुषनुं लक्षण
6	30	दुर्जनः परिहर्तव्यो...	व्यावहारिक नीति
7	37	सन्तप्तायसि ...	संगतिनुं फळ
8	42	लोभश्चेदगुणेन	जीवननुं सत्य
9	48	जाड्यं धियो हरति	संगतिनुं फळ
10	58	वरं प्राणच्छेदः	व्यावहारिक उपदेश
11	66	सन्त्यन्येऽपि	दुर्जन लक्षण
12	75	अकरुणत्वमकारण..	दुरात्मा प्रकृति
13	90	उद्भासिताखिलखलस्य	दुर्जन लक्षण
14	92	दाक्षिण्यं स्वजने	व्यावहारिक उपदेश
15	93	करे श्लाघ्यस्त्यागः ...	व्यावहारिक उपदेश

नीतिशतकम् निर्धारित श्लोको			
युनिट - 4			
क्रम	ग्रन्थस्थ श्लोक संख्या	श्लोकादि	विषय
1	31	क्षीरेणात्मगतोदकाय	मैत्रीनुं सौन्दर्य
2	34	स्वल्पस्नायुवशाद्	सद्भागीनी प्रकृति
3	35	पापान् निवारयति	मित्रनुं लक्षण
4	36	मृगमीनसज्जनानाम्	सहज शत्रु
5	40	मौनान्मूकः	सेवाधर्मनी दुष्करता

6	46	ऐश्वर्यस्य विभूषणम्	जीवननो सार
7	47	एते सत्पुरुषाः	उत्तमादि पुरुष लक्षण
8	63	दानं भोगो नाशः	धननी गति
9	64	यस्यास्ति वित्तम्	धननुं महत्त्व
10	68	जयन्ति ते	कविप्रशंसा
11	70	लाङ्गुलचालनम्	धीराधीर लक्षण
12	71	राजन् दुघुक्षसि	राज्यकारभारनी विलक्षणता
13	72	सत्यानृता...	राजनीतिनुं स्वरूप
14	77	आरम्भगुर्वी	मैत्रीनुं स्वरूप
15	88	आज्ञा कीर्तिः	राजसेवानुं फळ

(प्रथम सेमिस्टर समाप्त)

----- 000 -----

SEMESTER – 2 B.A. (SANSKRIT) First Year - सेमिस्टर - 2 बी.ए. (संस्कृत) प्रथमवर्ष

10.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE- 111	3	1	4	श्रीमद्भगवद्गीता (Shrimad-Bhagavat-Geeta) नियतांशः - 2
C.C - 111			Self study	Units: 1. श्रीमद्भगवद्गीता (अध्याय - 9) 2. श्रीमद्भगवद्गीता (अध्याय - 10) 3. श्रीमद्भगवद्गीता (अध्याय - 12 तथा 15) 4. पातञ्जल-योगनां आठ अंगोऽनो परिचय(Self study)

11.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE- 112	3	1	4	Selection from the Poetry of Kalidas (रघुवंशम् नियतांशः) सर्ग - 14
C.C- 112			Self study	Units: 1. रघुवंशम् सर्ग -14 (श्लोक - 1 थी 46) 2. रघुवंशम् सर्ग - 14 (श्लोक - 47 थी 87) 3. कृ, भू, अने अस् नी वर्तमानकाल अने ह्यस्तन लूतकालनी रूपावलि अने प्रयोगो. 4. सं. महाकाव्यनां लक्षणो अने सं. पंचमहाकाव्योऽनो परिचय (Self study)

12.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective-(1) 111	3	1	4	श्रीमद्भगवद्गीता (Shrimad-Bhagavat-Geeta) नियतांशः - 2
E.C-(1) – 111			Self study	Units: 1. श्रीमद्भगवद्गीता (अध्याय - 9) 2. श्रीमद्भगवद्गीता (अध्याय - 10) 3. श्रीमद्भगवद्गीता (अध्याय - 12 तथा 15) 4. पातञ्जल-योगनां आठ अंगोऽनो परिचय(Self study)

अथवा / or

13.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective-(1) 111	3	1	4	भागवतपुराणान्तर्गतम् अवधूतोपाख्यानम् (Shrimad-Bhagavat- Puranam) - 2
E.C-(1) – 111				Units: 1. श्रीमद्भागवतपुराणम् (स्कन्ध 11, अध्याय 7 श्लोक

			Self study	26 थी अध्यायनी समाप्ति सुधी) 2. श्रीमद्भागवतपुराणम् (स्कन्ध 11, अध्याय 8) 3. श्रीमद्भागवतपुराणम् (स्कन्ध 11, अध्याय 9) 4. पुराणसाहित्यनो विषयवस्तुनी दृष्टिमे परिचय (Self study)
--	--	--	------------	---

14.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective-(1) 112	3	1	4	Selection from the Poetry of Kalidas (रघुवंशम् नियतांशः) सर्ग - 14
E.C-(1) - 112			Self study	Units: 1. रघुवंशम् सर्ग -14 (श्लोक - 1 थी 46) 2. रघुवंशम् सर्ग - 14 (श्लोक - 47 थी 87) 3. कृ, भू अने अस् नी वर्तमानकाण अने हस्तन भूतकाणनी रूपावलि अने प्रयोगो. 4. सं. महाकाव्यनां लक्षणो अने सं. पंचमहाकाव्योनी परिचय (Self study)

अथवा / or

15.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective-(1) 112	3	1	4	Selection from the Poetry of ashvaghosh (बुद्धचरितम् सर्ग -3)
E.C-(1) - 112			Self study	Units: 1. बुद्धचरितम् सर्ग-3 (श्लोक 1 थी 37) 2. बुद्धचरितम् सर्ग-3 (श्लोक 38 थी 65) 3. कृ - भू - अस् नी वर्तमानकाण अने हस्तन भूतकाणनी रूपावलि अने प्रयोगो. 4. महाकाव्यनां लक्षणो अने पंच-महाकाव्योनी परिचय (Self study)

16.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective (2) - 111	3	1	4	कथा साहित्य (Katha sahyta) हितोपदेशः (नियतांशः) यौगम्भा प्रकाशन, वाराणसीनी आवृत्ति
E.C-2-111				Units: 1. हितोपदेशनो परिचय

			Self study	<p>2. हितोपदेश –कथामुख भाग तथा मित्रलाभनी प्रथम कथा (अनुवाद तथा विवेचन) (आ अंशमांथी पद्य -1 सिद्धिः साध्ये ..। थी लछने पद्य 30 न देवमपि ..। सुधीना मात्र पद्योन्ने अनुवाद परीक्षणार्थे निर्धारित छे.)</p> <p>3. हितोपदेश-सुहृद्-भेदनी प्रारंभिक भाग अने कथा 1 तथा 2 (अनुवाद तथा विवेचन) (प्रारंभिक भागमां पद्य 1. वर्धमानो महास्नेहो ..। थी लछने पद्य 30 अव्यापारेषु व्यापारम् ..। सुधीना मात्र पद्योन्ने अनुवाद परीक्षणार्थे निर्धारित छे.)</p> <p>4. हितोपदेशनी त्रय कथाओ (कथानो नीतिबोध अने समीक्षा) 1. मित्रलाभ कथा 6 (कर्तव्यः संयथो नित्यम् ना बोधवाणी) 2. सुहृद् कथा 7 (उपायेन हि यतच्छक्यम् ना बोधवाणी) तथा 3. सन्धि कथा 4 (उपायं चिन्तयेत् ..। ना बोधवाणी) Self study)</p>
--	--	--	------------	--

17.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Foundation course - 101	1	1	2	KLPA – SHASTRAM (कल्पशास्त्रम्)
F.C. 101			Self study	<p>Units:</p> <p>1. कल्पशास्त्रनो परिचय (गृह्यसूत्र, धर्मसूत्र, श्रौतसूत्र तथा शुल्वसूत्रनो परिचय)</p> <p>2. संस्कार परिचय (निषेक, पुंसवन, सीमन्तोन्नयन, जातकर्म तथा नामकरण संस्कारोना विधिनो तथा तेमना तात्पर्यनो परिचय)</p> <p>3. संस्कार परिचय (अन्नप्राशन, चूडाकर्म, कर्णवेध, उपनयन, वेदारंभ तथा समावर्तन संस्कारोना विधिनो तथा तेमना तात्पर्यनो परिचय)</p> <p>4. संस्कार परिचय (विवाह तथा अन्त्येष्टि संस्कारना विधिनो तथा तेमना तात्पर्यनो परिचय) (Self study)</p>

18.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Compulsory Sanskrit 111	2	NIL	2	One act play of Bhasa कर्णभारम्
Comp Sans-				Units :

111				1. कर्णभारम् (अनुवाद अने संदर्भ) 2. कर्णभारम् (पात्रालेखन, रसदर्शन तथा समीक्षा) 3. लास-नाट्यकार तरीके (महाभारत आधारित रूपको-सन्दर्भे) 4. अेकांडी रूपकोनो स्वरूप परिचय (Self study)
-----	--	--	--	--

(द्वितीय सेमिस्टर समाप्त)

--- 00 ---

SEMESTER – 3 B.A. (SANSKRIT) SECOND YEAR , सेमिस्टर - 3 बी.ए. (संस्कृत) द्वितीय वर्ष

19.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE- 201	3	1	4	प्रास्ताविकविलासः (नियतांशः)
C.C.- 201			Self study	Units: 1. प्रास्ताविकविलासः (श्लोक 4 थी 27) अनुवाद અને સમજૂતી 2. प्रास्ताविकविलासः (श्लोक 28 थी 40) अनुवाद અને સમજૂતી 3. प्रास्ताविकविलासः (श्लोक 41 थी 52) अनुवाद અને સમજૂતી (અનુવાદથી અહીં ભાવાર્થ અભિપ્રેત છે.) 4. मुक्तकनुं स्वरूप, तेना प्रकारे तथा संस्कृतना मुक्तक साहित्यनो संक्षिप्त परिचय (Self study)

20.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE-202	3	1	4	मम्मटकृतः काव्यप्रकाशः (वृत्तिसहितः)
C.C.-202			Self study	Units: 1. પ્રથમોલ્લાસઃ (કારિકા 1, 2 તથા 3) 2. પ્રથમોલ્લાસઃ (કારિકા 4 તથા 5) 3. દશમોલ્લાસઃ (નિયતાંશઃ) નિયતાલંકારો - ભેદરહિત ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, રૂપક, અનન્વય, અપહ્નુતિ, શ્લેષ, સમાસોક્તિ તથા નિદર્શના (લક્ષણ અને ઉદાહરણની સમજૂતી) 4. આચાર્ય મમ્મટનો તથા કાવ્યપ્રકાશનો પરિચય, અને કાવ્યપ્રકાશના કર્તૃત્વવિષયક મતો. (Self study)

21.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE-203	3	1	4	ऋग्वेदः
C.C.-203			Self study	Units: 1. ऋग्वेद (अग्निसूक्तम् 1.1. तथा इन्द्रसूक्तम् 2.12) 2. ऋग्वेदः (पुरुषसूक्तम् 10.90) 3. ऋग्वेदः (भिक्षुसूक्तम् 10.117 (1थी6मन्त्र) तथा हिरण्यगर्भसूक्तम् 10.121) 4. वेद-संहिताઓનો અને वेदमां वपरायेला स्वरोनी परिचय तथा वैदिक नामरूपोनु वैशिष्ट्य (Self study)

22.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
ELECTIVE- 201	3	1	4	પ્રાસ્તાવિકવિલાસ: (નિયતાંશ:)
E.C (1) – 201			Self study	Units: 1. પ્રાસ્તાવિકવિલાસ: (શ્લોક 4 થી 27) અનુવાદ અને સમજૂતી 2. પ્રાસ્તાવિકવિલાસ: (શ્લોક 28 થી 40) અનુવાદ અને સમજૂતી 3. પ્રાસ્તાવિકવિલાસ: (શ્લોક 41 થી 52) અનુવાદ અને સમજૂતી (અનુવાદથી અહીં ભાવાર્થ અભિપ્રેત છે.) 4. મુક્તકનું સ્વરૂપ, તેના પ્રકારો તથા સંસ્કૃતના મુક્તક સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત પરિચય (Self study)

23.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
ELECTIVE- 202	3	1	4	મમ્મટકૃત: કાવ્યપ્રકાશ: (વૃત્તિસહિત:)
E.C (1) – 202			Self study	Units: 1. પ્રથમોલ્લાસ: (કારિકા 1, 2 તથા 3) 2. પ્રથમોલ્લાસ: (કારિકા 4 તથા 5) 3. દશમોલ્લાસ: (નિયતાંશ:) નિયતાલંકારો - ભેદરહિત ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, રૂપક, અનન્વય, અપહ્નુતિ, શ્લેષ, સમાસોક્તિ તથા નિર્દર્શના (લક્ષણ અને ઉદાહરણની સમજૂતી) 4. આચાર્ય મમ્મટનો તથા કાવ્યપ્રકાશનો પરિચય, અને કાવ્યપ્રકાશના કર્તૃત્વવિષયક મતો. (Self study)

24.

FOUNDATION COURSE - 201

Foundation course - 201	1	1	2	Arsha – kavya (મહાભારતમ્)
F.C. 201			Self study	Units: 1. મહાભારત કથા પરિચય 2. ભીષ્મ, યુધિષ્ઠિર, વિદુર અને કર્ણનાં પાત્રોનો પરિચય 3. દુર્યોધન, શકુનિ, ગાંધારી અને દ્રોપદીનાં પાત્રોનો પરિચય 4. મહાભારતમાં કૃષ્ણ (Self study)

(તૃતીય સેમિસ્ટર સમાપ્ત)

SEMESTER – 4 B.A. (SANSKRIT) SECOND YEAR, सेमिस्टर - 4 बी.ए. (संस्कृत) द्वितीय वर्ष

25.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE-211	3	1	4	महाकविश्रीहर्षविरचिता रत्नावली (नाटिका)
C.C.-211			Self study	Units: 1. ङवि परिचय अने रत्नावली (अङ्क-1) 2. रत्नावली (अङ्क-2-3) 3. रत्नावली (अङ्क-4) 4. हर्षनी अन्यङ्कतियो - प्रियदर्शका अने नागानन्दनो परिचय (Self study)

26.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE-212	3	1	4	मम्मटकृतः काव्यप्रकाशः (वृत्तिसहितः)
C.C.-212			Self study	Units: 1. द्वितीयोल्लासः (कारिका 1 तथा 2) 2. द्वितीयोल्लासः (कारिका 3 तथा 4) 3. द्वितीयोल्लासः (कारिका 5,6 तथा 7) 4. दशमोल्लासः (नियतांश) नियतालंकारो - विभावना, विशेषोक्ति, विरोध, मीलित, असङ्गति, सामान्य, दीपक, तुल्ययोगिता) (लक्षण अने उदाहरणानी समजूती) (Self study)

27.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
CORE-213	3	1	4	ईशोपनिषद्
C.C.-213			Self study	Units: 1. प्रमुष उपनिषदोनो परिचय अने ईशोपनिषद् (मन्त्र - 1 थी 3) 2. ईशोपनिषद् (मन्त्र - 4 थी 11) 3. ईशोपनिषद् (मन्त्र - 12 थी 18) 4. कृ, भू तथा अस् ना आज्ञार्थ, लविध्य अने विध्यर्थना प्रयोगो. (Self study)

28.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective- 211	3	1	4	महाकविश्रीहर्षविरचिता रत्नावली (नाटिका)
E.C.(1) - 211				Units:

			Self study	1. કવિ પરિચય અને રત્નાવલી (અડક-1) 2. રત્નાવલી (અડક-2-3) 3. રત્નાવલી (અડક-4) 4. મહાકવિ હર્ષની અન્યકૃતિઓ - પ્રિયદર્શકા અને નાગાનન્દનો પરિચય (Self study)
--	--	--	------------	---

29.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT/TOPICS
Elective- 212	3	1	4	મમ્મટકૃત: કાવ્યપ્રકાશ: (વૃત્તિસહિત:)
E.C.(1) - 212			Self study	Units: 1. દ્વિતીયોલ્લાસ: (કારિકા 1 તથા 2) 2. દ્વિતીયોલ્લાસ: (કારિકા 3 તથા 4) 3. દ્વિતીયોલ્લાસ: (કારિકા 5,6 તથા 7) 4. દશમોલ્લાસ: (નિયતાંશ) નિયતાલંકારો - વિભાવના, વિશેષોક્તિ, વિરોધ, મીલિત, અસહગતિ, સામાન્ય, દીપક, તુલ્યયોગિતા) (લક્ષણ અને ઉદાહરણની સમજૂતી) (Self study)

30.

FOUNDATION COURSE - 211

Foundation course - 211	1	1	2	વેદ તથા ઉપનિષત્ પરિચય
F.C. 211			Self study	Units: 1. વેદ - પરિચય 2. ઉપનિષત્ પરિચય (ઈશ, કેન, કઠ, પ્રશ્ન, મુંડક અને માંડૂક્ય ઉપનિષદ) 3. ઉપનિષત્ પરિચય (તૈત્તિરીય, ઐતરેય, છાન્દોગ્ય તથા બૃહદારણ્યક) 4. વૈદિક સંસ્કૃતિ અને સમાજ (વેદમાં વર્ણિત વિગતોના આધારે) (Self study)

(ચતુર્થ સેમિસ્ટર સમાપ્ત)

SEMESTER – 5 B.A. (SANSKRIT) THARD YEAR , सेमिस्टर - 5 बी.ए. (संस्कृत) द्वितीय वर्ष

31.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core – 301	3	1	4	वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (कारकप्रकरणम्)
			Self study	Units : 1. कारकप्रकरणम् (सूत्र 532 थी 544 सुधी) 2. कारकप्रकरणम् (सूत्र 559 थी 584 सुधी) 3. कारकप्रकरणम् (सूत्र 586. थी 595, 606-607, 623 थी 627 तथा 632 थी 639) विशेष - उपर्युक्त सूत्रोन्नो अर्थ तथा उदाहरणनो अभ्यास अपेक्षित छे. 4. भारत-युरोपीय भाषाकुलनो परिचय एवं संस्कृतनुं ग्रीक, लेटिन तथा अवेस्ता साथेनुं साम्य (Self study)

32.

Course No.	Lect.	Others	Credits	Text / Topics
Core – 302	3	1	4	ईश्वरकृष्णकृता साङ्ख्यकारिका
			Self study	Units: 1. साङ्ख्यकारिका (1 थी 15) 2. साङ्ख्यकारिका (16 थी 30) 3. साङ्ख्यकारिका (31 थी 45) 4. साङ्ख्यदर्शननो तत्त्वविचार (Self study)

33.

Course No.	Lect.	Others	Credits	Text / Topics
Core – 303	3	1	4	शाङ्कर-वेदान्त
			Self study	Units: 1. वेदान्तसूत्र (शाङ्करभाष्यसहित) सूत्र-भाष्य-अधिकरण लक्षण 2. वेदान्तसूत्र (शाङ्करभाष्यसहित) सूत्र 1.1.1. तथा 1.1.2. 3. वेदान्तसूत्र (शाङ्करभाष्यसहित) सूत्र 1.1.3. तथा 1.1.4. 4. आद्यशंकराचार्यनुं जीवन, कृतिओ अने वेदान्त विषयक तेमनो मत (Self study)

34.

Course No.	Lect.	Others	Credits	Text / Topics
Core Elective –	3	1	4	संस्कृतभाषा - उपनिबन्धन

304				<p>Units:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. संस्कृतमांथी अर्थावबोध तथा मातृभाषानुवाद 2. गुजरातीमांथी संस्कृतानुवाद 3. समासचक्रम् <p>विशेष - प्रस्तुत संदर्भ पाठ्यपुस्तक तरीके संस्कृत वाक्यप्रबोध (कर्ता - स्वामी दयानन्द सरस्वती) ना प्रारंभना 25 प्रकरणो नियत करवामां आव्यां छे. आ प्रकरणोना आधारे ज संस्कृतमांथी मातृभाषानुवाद तथा गुजरातीमांथी संस्कृतानुवाद शीखवानो छे. ए साथे ज आ प्रकरणोमां आवतां समासना प्रयोगोना अनुसंधाने समासचक्र शीखवानुं छे.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. संस्कृतना 10 छन्दोनुं बंधारण अने उदाहरण (1.अनुष्टुप्, 2.शिखरिणी, 3.शार्दूलविक्रीडित, 4.मन्दाक्रान्ता, 5.स्रग्धरा, 6.उपजाति, 7.मालिनी, 8.वसन्ततिलका, 9.हरिणी अने 10.पृथ्वी) (Self study)
-----	--	--	--	---

35.

Course No.	Lect.	Others	Credits	Text / Topics
Core Elective – 305	3	1	4	महाभारतम् (नियतांशः) सभापर्व (नियत अध्याय)
			Self study	<p>Units:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. सभापर्व (अध्याय 1, 3 तथा 5) 2. सभापर्व (अध्याय 12, 16 तथा 17) 3. सभापर्व (अध्याय 18, 21 तथा 22) 4. महाभारतनो परिचय तथा महर्षि व्यासनी विशेषताओ (Self study)

(पञ्चम सेमिस्टर समाप्त)

--- 00 ---

SEMESTER – 6 B.A. (SANSKRIT) THIRD YEAR, सेमिस्टर - 6 बी.ए. (संस्कृत) तृतीयवर्ष

36.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core – 311	3	1	4	साहित्यदर्पणम् (परिच्छेद - 6 नियतांशः)
			Self study	Units: 1. साहित्यदर्पणम् (परिच्छेद-6) कारिका 1थी 32) 2. साहित्यदर्पणम् (परिच्छेद-6) कारिका 33थी63) 3. साहित्यदर्पणम् (परिच्छेद-6) कारिका 64थी81 तथा 115थी121) 4. काव्यशास्त्रनी विभिन्न विचारधाराओंनो सैद्धान्तिक परिचय

37.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core – 312	3	1	4	दशकुमारचरितम् (उच्छ्वास-6)
			Self study	Units: 1. सौप्याचक्षे(प्रारम्भतः) ... किं दुष्करसाधनं प्रजा ॥ (पर्यन्तम्) 2. तत्र धूमिनी-गोमिनी.. गृहिणः प्रियहिताय दारगुणाः इति । 3. ततस्तेनानुयुक्तः आत्मचरितमाचक्षते ॥ (समाप्तिपर्यन्तम्) 4. कथा अने आख्यायिकानां लक्षण तथा महाकवि दण्डीनुं व्यक्तित्व अने कृतित्व (Self study)

38.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core – 313	3	1	4	अन्नम्भट्टस्य तर्कसंग्रहः (नियतांशः)
			Self study	Units: 1. गद्यखण्ड 1 थी 18 2. गद्यखण्ड 34 थी 45 3. गद्यखण्ड 46 थी 57 4. गद्यखण्ड 59 थी 80 (Self study)

39.

Course No.	Lect.	Others	Credits	Text / Topics
Core Elective 314	3	1	4	Sanskrit Drama विक्रमोर्वशीयम्
			Self study	Units: 1. विक्रमोर्वशीयम् (अङ्क 1-2) 2. विक्रमोर्वशीयम् (अङ्क 3-4) 3. विक्रमोर्वशीयम् (अङ्क 5) 4. कालिदास - नाट्यकार तरीके (Self-study)

अथवा / OR

40.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core Elective - 314	3	1	4	प्राचीन भारतमां लेखनकला
			Self study	Units: 1. ब्राह्मीलिपिनो अने तेना उकेलवाना प्रयत्नोनो परिचय 2. देवनागरी लिपि अने तेना अक्षरोनी विकासयात्रा 3. लिपिनुं महत्त्व अने देवनागरी लिपिनी वैज्ञानिकता 4. गिरनारना शिलालेखोनो परिचय (Self study)

41.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core Elective - 315	3	1	4	निबन्धलेखन (वैकल्पिक)
			Self study	Units: 1. भारतीय दर्शनमां प्रमाण विचार(प्रत्यक्ष, अनुमान, शब्द अने उपमान) 2. पंचमहाकाव्य (कथावस्तु अने रसदर्शन) 3. कालिदास अने भवभूतिना नाटकोनां नायको अने नायिकाओ 4. वैदिक देवताओनुं स्वरूप (अग्नि, इन्द्र, विष्णु अने वरुण) (Self study)

अथवा / OR

42.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core Elective -315	3	1	4	संस्कृतभाषा तथा व्याकरणप्रावीण्य (वैकल्पिक)
			Self study	Units: 1. सन्धिविचार (अच् , हल् तथा विसर्गसन्धि) 2. नामरूप (षड्लिङ्ग) 3. तिङन्तरूप (दश गण तथा दश लकार) 4. पाणिनीय शिक्षाशास्त्र (Self study)

अथवा / OR

43.

COURSE NO.	LECT.	OTHERS	CREDITS	TEXT / TOPICS
Core Elective -315	3	1	4	कम्प्यूटर कला (वैकल्पिक)
			Self study	Units: 1. एम.एस. ओफिस (वर्ड अने एक्सेल) 2. पावर पोइन्ट निर्माण प्रविधि 3. ई-मेल निर्माण तथा संचालन प्रक्रिया तथा संस्कृतने लगती विविध वेबसाईटोनो परिचय. 4. एक्सेलमां ग्रन्थसूचि- शब्दकोष (निर्माण अने विविध रीते विभाजननी प्रक्रिया) (Self study)

(षष्ठ सेमिस्टर समाप्त)

--- 00 ---

॥ समाप्तम् ॥

**THE DEPARTMENT OF SANSKRIT, SCHOOL OF LANGUAGES
GUJARAT UNIVERSITY, AHMEDABAD – 380009
M.Phil. New Course, Year 2017-2018 , SEMESTER SYSTEM**

Paper No.	Content	Credits	Hours	Marks
601	Research Methodology, Computer skill, proposal & project writing skill	4	60	75 + 25 (internal)
602	Skt. Manuscript logy & Critical Text-editing	4	60	75 + 25 (internal)
603	Elective courses in the Sanskrit subject	4	60	75 + 25 (internal)
604	Dissertation (submission within 30 months of registration)	8	120	80 + viva-voce of 20=100
		= 24	= 360	Total - 400

Details of the course work in Sanskrit subject : --

Paper No. 601

- (A) Research Methodology : 1. Definition of Research, 2. Basic concepts of research in Sanskrit , 3. Identification of problems in Sanskrit studies, 4. Various types of research articles in Sanskrit, 5. Research tools & Steps of research process. [25 Marks]
- (B) Computer skill : 1. E-mail ID, 2. Sanskrit related Web-sites, 3. Preparing word indices in excel program me, 4. Power point presentation, 5. Blog for Sanskrit studies. [25 Marks]
- (C) Project writing skill : 1. Format of research project writing, 2. Format of research article, 3. Format of study / survey / review article, 4. Bibliographies : author vise & title vise [25 Marks]

Paper No. 602 Manuscript logy & Critical Text-editing :

- (A) Manuscripts – external forms - , Manuscript catalogues , variety of “Texts” in Sanskrit, three methods of text-editing. [25 Marks]
- (B) Testimonials, collation sheet, genealogical tree of mss., Recensio, differences between errors & variants, interpolations, Emendation, reconstruction, canons of text-editing, critical apparatus . [25 Marks]
- (C) 1. Critical edition of the Mahabharat, 2. Critical edition of the Ramayan, 3. Various text-traditions of The Abhijnanashakuntalam. [25 Marks]

Paper No. 603 : Elective courses in the Sanskrit subject :

- (A) Comparative study in Sanskrit studies [25 Marks]

(भासकृत चारुदत्त अने शूद्रककृत मृच्छकटिकना संदर्भ)

(B) Historical study in Sanskrit

[25 Marks]

(मत्स्यपुराणना संदर्भ)

(C) A critical study of commentary – works on 1. Kavya literature

[25 Marks]

(कुमारसंभवनी (सर्ग 1 अने 2 नी) वल्लभदेव तथा मल्लिनाथनी टीकाना संदर्भ)

Paper No.604 : Submission of a dissertation for evaluation & viva-voce : [80 + 20 = 100].

॥ समाप्तम् ॥